

ROZPORZĄDZENIE RADY (WE) NR 74/2009**z dnia 19 stycznia 2009 r.****zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1698/2005 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)**

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 36 i 37,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego ⁽¹⁾,po konsultacji z Europejskim Komitetem Ekonomiczno-Społecznym ⁽²⁾,po konsultacji z Komitetem Regionów ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Oceniając realizację reformy wspólnej polityki rolnej z 2003 r., za nowe kluczowe wyzwania dla europejskiego rolnictwa uznano zmiany klimatyczne, odnawialne źródła energii, gospodarkę wodną, różnorodność biologiczną i restrukturyzację sektora mleczarskiego.
- (2) W związku z tym w dniu 20 listopada 2007 r. Komisja przedstawiła komunikat dla Rady i Parlamentu Europejskiego zatytułowany „Przygotowania do oceny funkcjonowania reformy WPR”. Należy uwzględnić ten komunikat i następujące po nim dyskusje w sprawie jego głównych elementów, przeprowadzone przez Parlament Europejski, Radę, Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Komitet Regionów, a także liczne uwagi zgłoszone w trakcie konsultacji publicznych.
- (3) Wspólnota, będąca stroną protokołu z Kioto ⁽⁴⁾, została wezwana do wdrażania lub dalszego opracowywania strategii i środków odpowiadających warunkom krajowym, takich jak promowanie — w kontekście ochrony klimatu — zrównoważonych form rolnictwa. Ponadto protokół z Kioto zobowiązuje strony do sformułowania, wdrożenia, opublikowania i regularnego uaktualniania krajowych, a w stosownych przypadkach także regionalnych programów, których elementem są działania służące łagodzeniu zmian klimatycznych i ułatwianiu odpowiedniej adaptacji do tych zmian. Takie programy dotyczą między innymi sektora rolnictwa i sektora leśnictwa. W tym kontekście należy zwiększyć rolę wsparcia na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Wiarygodne dowody naukowe wskazują na konieczność podjęcia natychmiastowych działań. Wspólnotę wezwano również do rozważenia wszelkich możliwych sposobów zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych. Mimo że europejskie rolnictwo bardziej niż inne sektory przyczyniło się już do obniżenia poziomu emisji gazów cieplarnianych, w przyszłości będzie musiało podwoić te wysiłki

w ramach globalnej strategii UE w dziedzinie zmian klimatycznych.

- (4) Ze względu na poważne problemy związane z niedoborem wody i suszami Rada w konkluzjach z dnia 30 października 2007 r. w sprawie niedoboru wody i susz stwierdziła, że kwestią gospodarki wodnej, w tym jakością wody, należy się lepiej zająć w ramach właściwych instrumentów wspólnej polityki rolnej. Zrównoważona gospodarka wodna jest niezwykle istotna dla rolnictwa europejskiego, ponieważ pozwala temu sektorowi bardziej efektywnie wykorzystywać wodę i lepiej chronić jej jakość. Wziąwszy pod uwagę prognozy dotyczące zmian klimatycznych, należy się spodziewać coraz częstszego występowania susz, które dotykać będą coraz więcej obszarów.
- (5) Ponadto w konkluzjach w sprawie „Zatrzymania procesu utraty różnorodności biologicznej” z dnia 18 grudnia 2006 r. Rada podkreśliła, że ochrona różnorodności biologicznej pozostaje głównym wyzwaniem, dodatkowo zwiększonym zmianami klimatycznymi i zapotrzebowaniem na wodę i niezależnie od znacznych postępów jakich już dokonano osiągnięcie wyznaczonego przez Wspólnotę na 2010 r. celu w zakresie różnorodności biologicznej będzie wymagało podjęcia dodatkowych starań. Rolnictwo europejskie ma na tym polu kluczową rolę do odegrania.
- (6) Istotne jest, aby działania związane z tymi wspólnotowymi priorytetami były akcentowane w programach rozwoju obszarów wiejskich zatwierdzanych zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1698/2005 ⁽⁵⁾.
- (7) Innowacje mogą w szczególności przyczynić się do rozwoju nowych technik, produktów i technologii. W ten sposób będą wspierać wysiłki podejmowane, aby zmierzyć się z wyzwaniami w zakresie zmian klimatycznymi, energii ze źródeł odnawialnych, gospodarki wodnej, różnorodności biologicznej i restrukturyzacji sektora mleczarskiego. W odniesieniu do wyżej wymienionych wyzwań — tj. zmian klimatu, energii ze źródeł odnawialnych, gospodarki wodnej i różnorodności biologicznej — należy utworzyć konkretne mechanizmy wsparcia innowacji, aby zwiększyć skuteczność odnośnych działań.

⁽¹⁾ Opinia z dnia 19 listopada 2008 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

⁽²⁾ Opinia z dnia 23 października 2008 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym). Opinia przedstawiona po przeprowadzeniu nieobowiązkowych konsultacji.

⁽³⁾ Opinia z dnia 8 października 2008 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym). Opinia przedstawiona po przeprowadzeniu nieobowiązkowych konsultacji.

⁽⁴⁾ Adoptowany decyzją Rady 2002/358/WE (Dz.U. L 130 z 15.5.2002, s. 1).

⁽⁵⁾ Wskutek wygaśnięcia systemu kwot mlecznych w roku 2015 wprowadzonego rozporządzeniem Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiającym wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy

⁽⁶⁾ Dz.U. L 277 z 21.10.2005, s. 1.

- szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych ⁽¹⁾ rolnicy prowadzący produkcję mleczarską będą musieli podjąć konkretne starania w celu dostosowania się do zmieniających się warunków, w szczególności w obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania. Właściwe zatem jest określenie tej szczególnej sytuacji również jako nowego wyzwania, któremu państwa członkowskie powinny móc sprostać, aby zapewnić sektorowi mleczarskiemu „miękkie lądowanie”.
- (9) Biorąc pod uwagę znaczenie tych priorytetów, państwa członkowskie powinny włączyć działania związane z tymi nowymi wyzwaniami, przyjęte zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, do krajowych programów rozwoju obszarów wiejskich.
- (10) Rozporządzenie (WE) nr 1698/2005 stanowi, że w celu uwzględnienia głównych zmian w priorytetach wspólnotowych można poddawać przeglądowi strategiczne wytyczne Wspólnoty w sprawie rozwoju obszarów wiejskich (okres programowania 2007–2013), przyjęte decyzją Rady 2006/144/WE ⁽²⁾. Dlatego państwa członkowskie korzystające z dodatkowych środków, w ślad za przeglądem strategicznych wytycznych Wspólnoty powinny wprowadzić zmiany do krajowych planów strategicznych, aby ustalić ramy, w jakich należy zmienić te programy. Obowiązek ten powinien dotyczyć wyłącznie państw członkowskich, które w roku 2010 będą otrzymywały dodatkowe środki finansowe wynikające z obowiązkowej modulacji na mocy rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009 z dnia 19 stycznia 2009 r. ustalające wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego dla rolników w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiające określone systemy wsparcia dla rolników ⁽³⁾, a od roku 2011, kwoty niewykorzystanych środków finansowych w ramach krajowych pułapów płatności w systemie płatności jednolitej, które zdecydowały się przekazać na Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).
- (11) Konieczne jest ustalenie ostatecznego terminu wprowadzenia do programów rozwoju obszarów wiejskich działań związanych z nowymi wyzwaniami i przedstawienia Komisji zmienionych programów rozwoju obszarów wiejskich, aby dać państwom członkowskim wystarczająco wiele czasu na dokonanie zmian w krajowych programach rozwoju obszarów wiejskich w świetle zmienionych wytycznych strategicznych Wspólnoty i krajowych planów strategicznych.
- (12) Ponieważ Akty przystąpienia z roku 2003 i 2005 przewidują, że płatności bezpośrednie dla rolników z nowych państw członkowskich, poza rolnikami z Bułgarii i Rumunii, pełną wysokość będą osiągać stopniowo i że zasady modulacji będą miały do tych państw zastosowanie dopiero od roku 2012, te nowe państwa członkowskie nie będą musiały zmieniać swoich krajowych planów strategicznych. Należy odpowiednio dostosować terminy dokonania zmian w programach rozwoju obszarów wiejskich i przedstawienia tych programów przez nowe państwa członkowskie. Ponieważ — z tego samego powodu — zasady modulacji będą miały zastosowanie do Bułgarii i Rumunii dopiero od roku 2013, państw tych nie powinien dotyczyć obowiązek dokonania przeglądu krajowych planów strategicznych i programów rozwoju obszarów wiejskich.
- (13) Ze względu na pojawienie się nowych obowiązków należy zmienić wymogi co do treści programów rozwoju obszarów wiejskich. Należy sporządzić przykładowy wykaz rodzajów działań i ich potencjalnych skutków, aby pomóc państwom członkowskim określić odpowiednie działania związane z nowymi wyzwaniami w kontekście ram prawnych rozwoju obszarów wiejskich.
- (14) Aby dodatkowo zachęcić beneficjentów do podejmowania działań związanych z nowymi priorytetami, należy dopuścić możliwość zwiększania kwot i stawek wsparcia w odniesieniu do przedmiotowych działań.
- (15) Aby zacieśnić współpracę na rzecz opracowywania nowych produktów, technologii i technik w sektorze rolnictwa i żywności oraz w sektorze leśnictwa, należy umożliwić większą elastyczność co do składu partnerów poszczególnych projektów.
- (16) Rolnikom, którzy dotknięci zostaną skutkiem znacznego obniżenia wartości płatności bezpośrednich otrzymywanych zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1782/2003 z dnia 29 września 2003 r. ustanawiającym wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiającym określone systemy wsparcia dla rolników ⁽⁴⁾, należy od roku budżetowego 2011 przyznać wsparcie restrukturyzacyjne, przejściowe, malejące i niedyskryminacyjne. Wsparcie takie powinno być udzielane za pośrednictwem programów rozwoju obszarów wiejskich i powinno pomóc tym rolnikom dostosować się do zmieniających warunków przez restrukturyzację działalności gospodarczej w rolnictwie i poza rolnictwem.
- (17) Aby wsparcie, które wywołuje skutki rolno-środowiskowe, było bardziej elastyczne, państwa członkowskie powinny mieć możliwość zaprzestania realizacji zobowiązań rolno-środowiskowych i udostępnienia równoważnego wsparcia w ramach pierwszego filara, pod warunkiem że respektowane będą interesy gospodarcze i uprawnione oczekiwania beneficjenta i że utrzymane zostaną globalne korzyści dla środowiska.
- (18) Rozporządzenie (WE) nr 1782/2003 ustanowiło zasadę, że wobec rolników niespełniających określonych wymogów w zakresie zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt i roślin, ochrony środowiska oraz dobrostanu zwierząt można zastosować redukcję lub wykluczenie ze wsparcia. Rozporządzenie (WE) nr 1698/2005 wprowadziło tę samą zasadę w dziedzinie rozwoju obszarów wiejskich w odniesieniu do niektórych środków. Ten system „wzajemnej zgodności” stanowi integralną część wsparcia wspólnotowego w ramach płatności bezpośrednich i rozwoju obszarów wiejskich. Jednakże między tymi

⁽¹⁾ Dz.U. L 299 z 16.11.2007, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 55 z 25.2.2006, s. 20.

⁽³⁾ Patrz strona 16 w tym Dz.U.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 270 z 21.10.2003, s. 1.

- dwoma obszarami stosowania można stwierdzić różnice, ponieważ niektóre przepisy systemu wzajemnej zgodności w ramach płatności bezpośrednich nie są ujęte w systemie wzajemnej zgodności w ramach rozwoju obszarów wiejskich. Aby zapewnić spójność, konieczne jest ujednoczenie przepisów dotyczących wzajemnej zgodności w ramach rozwoju obszarów wiejskich z przepisami dotyczącymi płatności bezpośrednich, w szczególności w odniesieniu do: odpowiedzialności w przypadku przekazania gruntu, minimalnego progu, mającego zastosowanie do redukcji i wykluczeń powyżej, przypadków niewielkich niezgodności, szczegółowych kryteriów uwzględnianych w przypadku ustanawiania szczegółowych przepisów dotyczących redukcji wsparcia lub wykluczenia ze wsparcia oraz nowych dat, od których stosuje się wymogi dotyczące dobrostanu zwierząt w nowych państwach członkowskich.
- (19) Zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 73/2009 środki finansowe wynikające z zastosowania obowiązkowej modulacji na mocy tego rozporządzenia, a od roku 2011, wraz z kwotami niewykorzystanych środków finansowych w ramach krajowych pułapów płatności w systemie płatności jednolitej, które państwa członkowskie zdecydowały się przekazać na Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) należy wykorzystać na wsparcie rozwoju obszarów wiejskich. Należy dopilnować, aby kwota równa wspomnianym środkom finansowym została wykorzystana na wsparcie działań pozostających w związku z nowymi wyzwaniami.
- (20) Z uwagi na uzupełniający, szczególnie i wiążący charakter, jaki ma wykorzystanie kwot odpowiadających wspomnianym środkom finansowym, nie należy zakłócać równowagi pomiędzy celami wsparcia rozwoju obszarów wiejskich.
- (21) Ze względu na to, że te nowe wyzwania mają duże znaczenie na szczeblu wspólnotowym i że trzeba na nie pilnie zareagować, należy zwiększyć wkład EFRROW, aby ułatwić realizację powiązanych z nim działań.
- (22) Aby zwiększyć skuteczność komitetu monitorującego, należy zmodyfikować jego rolę i funkcje we wprowadzaniu zmian do programów rozwoju obszarów wiejskich.
- (23) W trosce o pewność prawa i uproszczenie należy doprecyzować i zharmonizować przepisy stanowiące o niestosowaniu art. 87, 88 i 89 Traktatu WE do płatności dokonywanych przez państwa członkowskie zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.
- (24) Aby jeszcze bardziej ułatwić młodym rolnikom rozpoczęcie działalności i strukturalne dostosowanie ich gospodarstw po rozpoczęciu działalności, należy zwiększyć maksymalną kwotę wsparcia.
- (25) Aby utworzyć nowe ramy dla terminowej realizacji zmienionych krajowych planów strategicznych i programów rozwoju obszarów wiejskich, w szczególności w odniesieniu do kwot, które mają zostać udostępnione drogą modulacji, niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie od 1 stycznia 2009 r. wraz z rozporządzeniem (WE) nr 73/2009. Biorąc pod uwagę charakter przepisów tego rozporządzenia takie retroaktywne stosowanie nie powinno naruszać zasady pewności prawnej beneficjentów. Jednakże, w myśl tej samej zasady, zmienione przepisy dotyczące stosowania wzajemnej zgodności powinny mieć zastosowanie od 1 stycznia 2010 r.
- (26) Należy zatem odpowiednio zmienić rozporządzenie (WE) nr 1698/2005,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

W rozporządzeniu (WE) nr 1698/2005 wprowadza się następującą zmianę:

1) Art. 11 ust. 3 lit. d) otrzymuje brzmienie:

„d) wykaz programów rozwoju obszarów wiejskich, za pomocą których wdrażany jest krajowy plan strategiczny, orientacyjny przydział środków z EFFROW dla każdego programu, w tym kwoty, o których mowa w art. 12 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1290/2005, a także odrębny wykaz kwot, o których mowa w art. 69 ust. 5a niniejszego rozporządzenia.”.

2) W rozdziale II dodaje się artykuł w brzmieniu:

„Artykuł 12a

Zmiana

1. Każde państwo członkowskie otrzymujące, od roku 2010 dodatkowe środki wynikające ze stosowania obowiązkowej modulacji na mocy art. 9 ust. 3 i art. 10 ust. 4 oraz — od roku 2011 — wraz z kwotami przewidzianymi w art. 136 rozporządzenia Rady (WE) 73/2009 z dnia 19 stycznia 2009 r. ustanawiającego wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiającego określone systemy wsparcia dla rolników] (*) zmienia, zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 12 ust. 1 niniejszego rozporządzenia, swój krajowy plan strategiczny w następstwie przeglądu strategicznych wytycznych Wspólnoty, o których mowa w art. 10 niniejszego rozporządzenia.

2. Zmieniony krajowy plan strategiczny, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, jest przesyłany Komisji nie później niż 30 czerwca 2009 r.

(*) Dz.U. L 30 z 31.1.2009, s. 16.”.

3) Dodaje się artykuł w brzmieniu:

„Artykuł 16a

Szczegółowe operacje związane z niektórymi priorytetami

1. Począwszy od dnia 1 stycznia 2010 r. państwa członkowskie włączają do swoich programów rozwoju obszarów wiejskich, w zależności od własnych specyficznych potrzeb, rodzaje operacji, które są ukierunkowane na priorytety opisane w strategicznych wytycznych Wspólnoty i wyszczególnione w krajowych planach strategicznych; priorytety te są następujące:

- a) zmiany klimatyczne;
- b) odnawialne źródła energii;
- c) gospodarka wodna;
- d) różnorodność biologiczna;
- e) środki towarzyszące restrukturyzacji sektora mleczarskiego;
- f) innowacje związane z priorytetami wymienionymi w lit. a), b), c) i d).

Rodzaje operacji wiążące się z priorytetami, o których mowa w akapicie pierwszym, mają na celu uzyskanie skutków takich jak potencjalne skutki wyszczególnione w załączniku II. Orientacyjny wykaz takich rodzajów operacji i ich potencjalnych skutków znajduje się w tym załączniku.

Zmienione programy rozwoju obszarów wiejskich związane z operacjami, o których mowa w niniejszym ustępie, są przedstawiane Komisji nie później niż 30 czerwca 2009 r.

2. Począwszy od dnia 1 stycznia 2010 r. ustalona w załączniku I intensywność pomocy na rzecz rodzajów operacji, o których mowa w ust. 1, może zostać zwiększona o 10 punktów procentowych.

3. Począwszy od dnia 1 stycznia 2010 r. każdy program rozwoju obszarów wiejskich obejmuje również:

- a) wykaz rodzajów operacji oraz informacje, o których mowa w art. 16 lit. c), na temat specjalnych rodzajów operacji, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu;
- b) tabelę przedstawiającą, w odniesieniu do okresu od dnia 1 stycznia 2010 r. do dnia 31 grudnia 2013 r., całkowity wkład Wspólnoty w rodzaje operacji, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu.

4. W przypadku nowych państw członkowskich wymienionych w art. 2 lit. g) rozporządzenia (WE) nr 73/2009 początkowa data, określona w zdaniach wprowadzających

do ust. 1 i 3 to dzień 1 stycznia 2013 r., dzień do składania zmienionych programów rozwoju obszarów wiejskich, określonych w ust. 1 to dzień 30 czerwca 2012 r. i okres, o którym mowa w ust. 3 lit. b) to okres od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia 31 grudnia 2013 r.

5. Ust. 1, 3 i 4 nie mają zastosowania do Bułgarii ani Rumunii.”.

4) W art. 17 dodaje się ustęp w brzmieniu:

„3. Kwoty równe kwotom wynikającym z zastosowania obowiązkowej modulacji na mocy art. 69 ust. 5a nie są uwzględniane w całkowitym wkładzie EFFROW, który jest podstawą do obliczania minimalnego wkładu finansowego Wspólnoty dla każdej osi zgodnie z ust. 1 i 2 niniejszego artykułu.”.

5) Art. 20 ust. 1 lit. d) otrzymuje brzmienie:

„d) środki przejściowe dotyczące:

(i) wspierania gospodarstw rolnych niskotowarowych w fazie restrukturyzacji (dla Bułgarii, Republiki Czeskiej, Cypru, Estonii, Litwy, Łotwy, Malty, Polski, Rumunii, Słowenii, Słowacji i Węgier);

(ii) wspierania tworzenia grup producentów (dla Bułgarii, Republiki Czeskiej, Cypru, Estonii, Litwy, Łotwy, Malty, Polski, Rumunii, Słowenii, Słowacji i Węgier);

(iii) wspierania gospodarstw rolnych w fazie restrukturyzacji, w tym dywersyfikacja działalności wykraczająca poza sektor rolniczy, wskutek reformy wspólnej organizacji rynku.”.

6) W art. 29 ust. 1 dodaje się następujące zdanie:

„Współpraca obejmuje co najmniej dwa podmioty, z których co najmniej jeden jest producentem pierwotnym lub należy do przemysłu przetwórczego.”.

7) Poniższy artykuł dodaje się w podsekcji 4 „Warunki dotyczące środków przejściowych”:

„Artykuł 35a

Gospodarstwa rolne w fazie restrukturyzacji w wyniku reformy wspólnej organizacji rynku

1. Przewidziane w art. 20 lit. d) ppkt (iii) wsparcie dla gospodarstw rolnych w fazie restrukturyzacji, w tym przechodzących dywersyfikację wykraczającą poza działalność rolniczą, w wyniku reformy wspólnej organizacji rynku udziela się rolnikom, którym w roku 2010 zmniejszono płatności bezpośrednio o więcej niż 25 % w porównaniu z rokiem 2009 zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1782/2003 i którzy przedstawią plan biznesowy.

2. Postępy w realizacji planu biznesowego, o którym mowa w ust. 1, są oceniane po dwunastu miesiącach.

3. Wsparcie jest wypłacane w postaci zryczałtowanej pomocy o stopie malejącej i wyłącznie w latach 2011, 2012 i 2013. Wsparcie jest ograniczone do maksymalnej kwoty określonej w załączniku I, a w żadnym razie nie przekracza 50 % wielkości, o jaką zostały zmniejszone płatności bezpośrednie w stosunku do roku 2009 zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1782/2003.”.

8) W art. 39 ust. 3 dodaje się akapit w brzmieniu:

„Państwa członkowskie mogą umorzyć takie zobowiązania, przy czym dany beneficjent nie będzie miał obowiązku zwrotu otrzymanego już wsparcia, pod warunkiem że:

- a) wsparcie w ramach rozporządzenia (WE) nr 73/2009 jest udostępnione ponownie, a w jego ramach stosuje się przepisy, które powodują globalne skutki rolno-środowiskowe równoważne skutkom zlikwidowanego środka rolno-środowiskowego;
- b) wsparcie takie nie jest mniej korzystne finansowo dla beneficjenta;
- c) beneficjent został poinformowany o tej możliwości w momencie podejmowania swoich zobowiązań.”.

9) W podsekcji 4 pt. „Przestrzeganie norm” dodaje się artykuł w brzmieniu:

„Artykuł 50a

Główne wymagania

1. Beneficjent otrzymujący płatności na mocy art. 36 lit. a) ppkt (i)–(v) oraz art. 36 lit. b) ppkt (i), (iv) i (v) przestrzega w całym gospodarstwie podstawowych wymogów w zakresie zarządzania oraz zasad dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska — zamieszczonych w art. 5 i 6 oraz w załączniku II i III rozporządzenia (WE) nr 73/2009.

Przewidziany w ust. 1 obowiązek przestrzegania podstawowych wymogów w zakresie zarządzania oraz zasad dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska nie ma zastosowania do działalności nierolniczej prowadzonej w gospodarstwie ani do gruntów nierolniczych, które nie są przedmiotem wsparcia na mocy art. 36 lit. b) ppkt (i), (iv) i (v) niniejszego rozporządzenia.

2. Właściwe organy krajowe przekazują beneficjentowi, między innymi za pomocą środków elektronicznych, wykaz podstawowych wymogów w zakresie zarządzania oraz wykaz zasad dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, których ma on przestrzegać.”.

10) Artykuł 51 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Jeżeli w jakimkolwiek momencie w ciągu danego roku kalendarzowego (zwanego dalej »danym rokiem kalendarzowym«) nie są przestrzegane podstawowe wymogi w zakresie zarządzania lub zasady dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska i jeżeli jest to wynikiem

działania lub zaniechania, które można bezpośrednio przypisać beneficjentowi składającemu w danym roku kalendarzowym wnioski o płatność na mocy art. 36 lit. a) ppkt (i)–(v) oraz art. 36 lit. b) ppkt (i), (iv) i (v), wtedy na podstawie szczegółowych zasad, o których mowa w ust. 4 redukuje się całkowitą kwotę płatności, która została lub zostanie przyznana temu beneficjentowi na dany rok kalendarzowy, lub wyklucza się z niej beneficjenta.

Redukcja lub wykluczenie, o których mowa w akapicie pierwszym, mają zastosowanie również wtedy, gdy w jakimkolwiek momencie w ciągu danego roku kalendarzowego nie są przestrzegane minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin, o których to wymogach mowa w art. 39 ust. 3, i gdy można to bezpośrednio przypisać beneficjentowi składającemu wnioski o płatność na mocy art. 36 lit. a) ppkt (iv).

Pierwszy i drugi akapit mają również zastosowanie, gdy dana niezgodność jest wynikiem działania lub zaniechania ze strony osoby, której przekazano ziemię lub która takiego przekazania dokonała.

Dla potrzeb niniejszego ustępu »przekazanie« oznacza każdy rodzaj transakcji, w wyniku której grunt przestaje być w posiadaniu osoby przekazującej.

W drodze odstępstwa od akapitu trzeciego, jeżeli osoba, której można bezpośrednio przypisać działanie lub zaniechanie, przedłożyła wniosek o płatność na dany rok kalendarzowy, redukcja lub wykluczenie mają zastosowanie do całkowitej kwoty płatności, która została lub zostanie przyznana tej osobie.”.

11) Artykuł 51 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Redukcji ani wykluczenia płatności, o których mowa w ustępie 1 niniejszego artykułu nie stosuje się do norm, dla których udzielono okresu karencji zgodnie z art. 26 ust. 1, w okresie trwania tej karencji.

Niezależnie od ust. 1 i zgodnie z warunkami ustalonymi w przepisach szczegółowych, o których mowa w ust. 4, państwa członkowskie mogą postanowić o niestosowaniu redukcji lub wykluczenia wynoszącego 100 EUR lub mniej na beneficjenta na rok kalendarzowy.

Jeżeli państwo członkowskie decyduje o zastosowaniu opcji przewidzianej w akapicie drugim, w następnym roku właściwy organ podejmuje działania w celu dopilnowania, by beneficjent skorygował przypadki nieprzestrzegania wymogów lub zasad. Beneficjent jest powiadamiany o stwierdzonym nieprzestrzeganiu wymogów lub zasad i o konieczności podjęcia działań naprawczych.”.

12) Art. 51 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

a) w akapicie drugim w lit. c), datę „1 stycznia 2011 r.” zastępuje się datą „1 stycznia 2013 r.”;

b) w akapicie trzecim, w lit. c), datę „1 stycznia 2014 r.” zastępuje się datą „1 stycznia 2016 r.”.

13) Artykuł 51 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Szczegółowe zasady dotyczące redukcji i wyłączeń ustanawia się zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 90 ust. 2. W tym kontekście uwzględnia się rozmiar, zasięg, trwałość i powtarzanie się stwierdzonej niezgodności, jak również następujące kryteria:

- a) W przypadku zaniedbania wielkość procentowa redukcji nie przekracza 5 %, a w przypadku powtarzających się niezgodności — 15 %.

W należycie uzasadnionych przypadkach państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o niestosowaniu redukcji, gdy z uwagi na swój rozmiar, wagę, zasięg i trwałość przypadek niezgodności może być uważany za drobny. Przypadki niezgodności stanowiące bezpośrednie ryzyko dla zdrowia publicznego lub zdrowia zwierząt nie są jednak uważane za drobne.

O ile beneficjent nie podjął natychmiastowego działania naprawczego usuwającego stwierdzoną niezgodność, właściwy organ podejmuje niezbędne działania, które mogą, w stosownych przypadkach, ograniczać się do kontroli administracyjnej w celu zapewnienia, aby beneficjent usunął stwierdzoną niezgodność. Beneficjent jest powiadamiany o stwierdzeniu drobnej niezgodności i o obowiązku podjęcia działania naprawczego.

- b) W przypadku umyślnej niezgodności wielkość procentowa redukcji wynosi co do zasady nie mniej niż 20 %, a nawet może prowadzić do całkowitego wykluczenia z jednego lub kilku systemów pomocy i obowiązywać przez jeden rok kalendarzowy lub przez większą ilość lat.

- c) W każdym przypadku całkowita kwota redukcji i wyłączeń w odniesieniu do jednego roku kalendarzowego nie może być wyższa niż całkowita kwota, o której mowa w art. 51 ust. 1.”.

14) W art. 69 dodaje się ustępy w brzmieniu:

„5a. Państwa członkowskie wydają kwoty równe kwotom wynikającym z zastosowania obowiązkowej modulacji na mocy art. 9 ust. 4 oraz art. 10 ust. 3, a także — od roku 2011 — łącznie z kwotami przewidzianymi w art. 136 rozporządzenia (WE) nr 73/2009 na działania, o których mowa w art. 16a niniejszego rozporządzenia, z tytułu wsparcia Wspólnoty w ramach bieżących programów rozwoju obszarów wiejskich wyłącznie w okresie od dnia 1 stycznia 2010 r. do dnia 31 grudnia 2015 r.

W przypadku nowych państw członkowskich wymienionych w art. 2 lit. g) rozporządzenia (WE) nr 73/2009, okres, o którym mowa w pierwszym akapicie rozpoczyna się dnia 1 stycznia 2013 r. i kończy dnia 31 grudnia 2015 r.

Pierwsze dwa akapity nie mają zastosowania do Bułgarii ani Rumunii.

5b. Jeżeli po zakończeniu programu rzeczywista kwota wkładu wspólnotowego wydana na operacje, o których mowa w ust. 5a niniejszego artykułu, jest niższa od kwoty, o której mowa w ust. 5a niniejszego artykułu, państwo członkowskie zwraca do ogólnego budżetu Wspólnot Europejskich różnicę w kwocie, która przekracza całkowitą kwotę środków dostępnych na działania inne niż działania, o których mowa w art. 16a.

5c. Kwoty, o których mowa w ust. 5a niniejszego artykułu, nie uwzględnia się do celów art. 25 rozporządzenia (WE) nr 1290/2005.”.

15) W art. 70 ust. 4 dodaje się akapit w brzmieniu:

„Niezależnie od pułapów ustalonych w ust. 3 wkład EFRROW może zostać zwiększony do 90 % w regionów objętych konwergencją i do 75 % w regionach nieobjętych konwergencją w przypadku operacji z rodzajów, o których mowa w art. 16a niniejszego rozporządzenia, aż do kwoty wynikającej ze stosowania obowiązkowej modulacji na mocy art. 9 ust. 4 i art. 10 ust. 3, a od roku 2011 — również kwot przewidzianych w art. 136 rozporządzenia (WE) nr 73/2009.”.

16) W art. 78 lit. f) otrzymuje brzmienie:

„f) rozważa i zatwierdza wszelkie istotne propozycje zmiany w programach rozwoju obszarów wiejskich.”.

17) W art. 88 ust. 1 akapit drugi otrzymuje brzmienie:

„Jednakże bez uszczerbku dla art. 89 niniejszego rozporządzenia art. 87, 88 i 89 Traktatu nie mają zastosowania do płatności dokonywanych przez państwa członkowskie zgodnie z niniejszym rozporządzeniem w ramach art. 36 Traktatu.”.

18) Wyraz „załącznik” zastępuje się wyrazem „załącznik I” w tytule załącznika i w następujących artykułach: art. 22 ust. 2, art. 23 ust. 6, art. 24 ust. 2, art. 26 ust. 2, art. 27 ust. 3, art. 28 ust. 2, art. 31 ust. 2, art. 32 ust. 2, art. 33, art. 34 ust. 3, art. 35 ust. 2, art. 37 ust. 3, art. 38 ust. 2, art. 39 ust. 4, art. 40 ust. 3, art. 43 ust. 4, art. 44 ust. 4, art. 45 ust. 3, art. 46, art. 47 ust. 2, art. 88 ust. 2, art. 88 ust. 4, art. 88 ust. 6.

19) W załączniku wprowadza się następujące zmiany:

- a) kwota w EUR na „wsparcie podejmowania działalności” zgodnie z art. 22 ust. 2 wskazana w trzeciej kolumnie pierwszym wierszu zostaje zastąpiona kwotą następującą:

„70 000”;

- b) Poniższy wiersz zostaje wstawiony po jedenastym wierszu dotyczącym wsparcia dla grup producentów w art. 35 ust. 2:

„Art. 35a ust. 3	Maksymalna kwota wsparcia na restrukturyzację wynikłą z reformy wspólnej organizacji rynku	4 500	Na gospodarstwo w roku 2011
		3 000	w roku 2012
		1 500	w roku 2013”;

c) uwaga „*” otrzymuje brzmienie:

„(*) Wsparcie podejmowania działalności może być udzielone w formie pojedynczej premii do maksymalnej wysokości 40 000 EUR lub w formie dotowania odsetek, którego skapitalizowana wartość nie może przekraczać 40 000 EUR. W przypadku połączenia obu form kwota maksymalna nie może przekraczać 70 000 EUR.”;

d) uwaga „****” otrzymuje brzmienie:

„(****) Kwoty te można zwiększyć w odniesieniu do rodzajów operacji, o których mowa w art. 16a i w innych wyjątkowych przypadkach, uwzględniając szczególne okoliczności, które należy

uzasadnić w programach rozwoju obszarów wiejskich.”.

20) Dodaje się nowy załącznik, którego tekst znajduje się w załączniku do niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 2

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie w dniu następującym po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Ma zastosowanie od 1 stycznia 2009 r. z wyjątkiem art. 1 pkt. 10), 11) i 13), które mają zastosowanie od 1 stycznia 2010 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli, dnia 19 stycznia 2009 r.

W imieniu Rady
P. GANDALOVIČ
Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK

„ZAŁĄCZNIK II

Indykatorywny wykaz rodzajów operacji i potencjalnych rezultatów związanych z priorytetami o których mowa w art. 16a

Priorytet: Dostosowanie do zmian klimatu i złagodzenie ich skutków

Rodzaje operacji	Artykuły i środki	Potencjalne skutki
Poprawa efektywności stosowania nawozów azotowych (np. ograniczone stosowanie, sprzęt, rolnictwo precyzyjne), lepsze przechowywanie nawozu naturalnego	Artykuł 26: Modernizacja gospodarstw rolnych Artykuł 39: Płatności rolno-środowiskowe	Zmniejszenie emisji metanu (CH ₄) i podtlenku azotu (N ₂ O)
Poprawa wydajności energetycznej (np. stosowanie materiałów budowlanych ograniczających straty ciepła)	Artykuł 26: Modernizacja gospodarstw rolnych Artykuł 28: Zwiększanie wartości dodanej produktów rolnych i leśnych Artykuł 29: współpraca na rzecz nowych produktów, technologii i technik	Zmniejszenie emisji dwutlenku węgla (CO ₂) przez oszczędniejsze zużycie energii
Mechanizmy zabezpieczające przed niekorzystnymi skutkami wydarzeń ekstremalnych spowodowanych zmianami klimatu (np. instalacja siatek przeciwgradowych)	Artykuł 26: Modernizacja gospodarstw rolnych	Ograniczenie niekorzystnego oddziaływania ekstremalnych wydarzeń pogodowych na potencjał produkcji rolnej
Metody użytkowania gleby (np. sposoby uprawy, międzyplony, zmianowanie zróżnicowanych upraw)	Artykuł 39: Płatności rolno-środowiskowe	Zmniejszenie emisji podtlenku azotu (N ₂ O) sekwestracja dwutlenku węgla; dostosowanie do skutków wpływu zmian klimatu na glebę
Zmiana sposobu użytkowania gruntów (np. przekształcenie gruntów ornych w pastwiska, trwałe odłogowanie)	Artykuł 39: Płatności rolno-środowiskowe Artykuł 41: Inwestycje nieprodukcyjne	Zmniejszenie emisji podtlenku azotu (N ₂ O); sekwestracja dwutlenku węgla
Ekstensyfikacja hodowli (np. ograniczenie liczebności stada) i gospodarki pastwiskami	Artykuł 39: Płatności rolno-środowiskowe	Zmniejszenie emisji metanu (CH ₄) i podtlenku azotu (N ₂ O)
Zalesianie, wprowadzanie systemów rolnoleśnych	Artykuły 43 i 45: Pierwsze zalesianie gruntów rolnych i gruntów nierolniczych Artykuł 44: pierwsze zakładanie systemów rolnoleśnych na gruntach rolnych	Zmniejszenie emisji podtlenku azotu (N ₂ O); sekwestracja dwutlenku węgla
Zapobieganie powodziom i środki związane z zarządzaniem (np. projekty związane z przybrzeżną i śródlądową ochroną przeciwpowodziową)	Artykuł 20: Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych oraz wprowadzanie odpowiednich działań zapobiegawczych	Ograniczenie niekorzystnego oddziaływania ekstremalnych wydarzeń pogodowych związanych ze zmianami klimatu na potencjał produkcji rolnej

Priorytet: Dostosowanie do zmian klimatu i złagodzenie ich skutków

Rodzaje operacji	Artykuły i środki	Potencjalne skutki
Szkolenie i wykorzystywanie usług doradztwa rolnego w odniesieniu do zmian klimatu	Artykuł 21: Kształcenie zawodowe i działania informacyjne Artykuł 24: Korzystanie z usług doradczych Artykuł 58: Szkolenie i informowanie	Udostępnianie rolnikom szkoleń i doradztwa w celu ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i dostosowania do zmian klimatu
Zapobieganie pożarom lasów i klęskom żywiołowym wywołanym zmianami klimatu	Artykuł 48: Przywrócenie potencjału leśnego oraz wprowadzanie działań zapobiegawczych	Sekwestracja dwutlenku węgla w lasach i zapobieganie emisji dwutlenku węgla (CO ₂); ograniczenie niekorzystnego oddziaływania zmian klimatu na lasy
Przekształcenie drzewostanów leśnych w bardziej odporne	Artykuł 47: Las-środowisko Artykuł 49: Inwestycje nieprodukcyjne	Ograniczenie niekorzystnego oddziaływania zmian klimatu na lasy

Priorytet: Odnawialne źródła energii

Rodzaje operacji	Artykuły i środki	Potencjalne skutki
Produkcja biogazu z odpadów organicznych (produkcja w gospodarstwie rolnym i lokalna)	Artykuł 26: Modernizacja gospodarstw rolnych Artykuł 53: Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Zastępowanie paliw kopalnych; zmniejszenie emisji metanu (CH ₄)
Wieloletnie rośliny energetyczne (zagajniki o krótkiej rotacji i rośliny trawiaste)	Artykuł 26: Modernizacja gospodarstw rolnych	Zastępowanie paliw kopalnych; sekwestracja dwutlenku węgla; zmniejszenie emisji podtlenku azotu (N ₂ O)
Przetwarzanie biomasy rolniczej/leśnej na energię odnawialną	Artykuł 26: Modernizacja gospodarstw rolnych Artykuł 28: Zwiększanie wartości dodanej produktów rolnych i leśnych Artykuł 29: Współpraca na rzecz rozwoju nowych produktów, technologii i technik w sektorze rolnym i żywnościowym oraz w sektorze leśnym Artykuł 53: Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej Artykuł 54: Wsparcie dla tworzenia i rozwoju działalności gospodarczej	Zastępowanie paliw kopalnych
Instalacje/infrastruktura dla potrzeb produkcji energii z biomasy i innych odnawialnych źródeł energii (słonecznej, wiatrowej i geotermalnej)	Artykuł 53: Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej Artykuł 54: Wsparcie dla tworzenia i rozwoju działalności gospodarczej Artykuł 56: Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej Artykuł 30: Infrastruktura związana z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa	Zastępowanie paliw kopalnych

Priorytet: Odnawialne źródła energii

Rodzaje operacji	Artykuły i środki	Potencjalne skutki
Informowanie i upowszechnianie wiedzy o energii ze źródeł odnawialnych	Artykuł 21: Kształcenie zawodowe i działania informacyjne Artykuł 58: Szkolenie i informowanie	Podnoszenie poziomu świadomości i wiedzy i, pośrednio, zwiększanie skuteczności innych działań związanych z energią ze źródeł odnawialnych

Priorytet: Gospodarka wodna

Rodzaje operacji	Artykuły i środki	Potencjalne skutki
Technologie wodooszczędne (np. sprawne systemy irygacyjne) Magazynowanie wody (w tym w obszarach zalewowych) Wodooszczędne techniki produkcji (np. odpowiednio dostosowane uprawy)	Artykuł 26: Modernizacja gospodarstw rolnych Artykuł 30: Infrastruktura Artykuł 28: Zwiększanie wartości dodanej produktów rolnych i leśnych Artykuł 39: Płatności rolno-środowiskowe	Bardziej racjonalne zużycie wody i poprawa zdolności magazynowania wody
Odtwarzanie terenów podmokłych Przekształcanie gruntów rolnych w bagna	Artykuł 41: Inwestycje nieprodukcyjne Artykuł 39: Płatności rolno-środowiskowe Artykuł 38: Płatności dla obszarów Natura 2000	Zachowanie jednolitych części wód o wysokiej wartości; ochrona i poprawa jakości wody
Przekształcanie gruntów rolnych w systemy leśne/rolno-leśne	Artykuły 43 i 45: Pierwsze zalesianie gruntów rolnych i gruntów nierolniczych	Ochrona i poprawa jakości wody
Instalacje do uzdatniania wody w gospodarstwach rolnych, w przetwórstwie i w segmencie wprowadzania na rynek	Artykuł 26: Modernizacja gospodarstw rolnych Artykuł 28: Zwiększanie wartości dodanej produktów rolnych i leśnych	Bardziej racjonalne zużycie wody
Rozwój jednolitych części wód o charakterze półnaturalnym Utworzenie naturalnych brzegów Meandrujące rzeki	Artykuł 39: Płatności rolno-środowiskowe Artykuł 57: Zachowanie i poprawa stanu dziedzictwa wsi	Zachowanie jednolitych części wód o istotnym znaczeniu; ochrona i poprawa jakości wody
Metody użytkowania gleby (np. międzyplony), rolnictwo ekologiczne, przekształcanie gruntów ornych w trwałe pastwiska)	Artykuł 39: Płatności rolno-środowiskowe	Przyczynianie się do ograniczenia przenikania do wody różnorodnych związków, w tym fosforu
Informowanie i upowszechnianie wiedzy o gospodarowaniu wodą	Artykuł 21: Kształcenie zawodowe i działania informacyjne Artykuł 58: Szkolenie i informowanie	Podnoszenie poziomu świadomości i wiedzy i, pośrednio, zwiększanie skuteczności innych działań związanych z gospodarowaniem wodą

Priorytet: Różnorodność biologiczna

Rodzaje operacji	Artykuły i środki	Potencjalne skutki
Zaprzestanie stosowania nawozów i pestycydów na gruntach rolnych o wysokiej wartości przyrodniczej Ekstensywne formy hodowli Produkcja zintegrowana i ekologiczna	Artykuł 39: Płatności rolno-środowiskowe	Zachowanie roślinności różnorodnej gatunkowo, ochrona i utrzymanie użytków zielonych
Żywopłaty i ogrodzenia z roślin wieloletnich oraz »biożłoża« Utworzenie planów zarządzania obszarami Natura 2000 Tworzenie biotopów/siedlisk i zarządzanie nimi na obszarach Natura 2000 lub poza nimi Zmiana sposobu użytkowania gruntów (ekstensywna gospodarka pastwiskami, przekształcanie gruntów ornych w pastwiska, długotrwałe odłogowanie) Zarządzanie uprawami wieloletnimi o wysokiej wartości przyrodniczej Utworzenie i ochrona sadów łąkowych	Artykuły 38 i 46: Płatności dla obszarów Natura 2000 Artykuł 39: Płatności rolno-środowiskowe Artykuł 41: Inwestycje nieprodukcyjne Artykuł 47: Płatności z tytułu środowiska leśnego Artykuł 57: Zachowanie i poprawa stanu dziedzictwa wsi	Ochrona ptaków, innej dzikiej fauny i flory oraz poprawa jakości sieci biotopów, zmniejszająca przenikania szkodliwych substancji do siedlisk sąsiadujących, zachowanie chronionej fauny i flory
Zachowanie różnorodności genetycznej	Artykuł 39: Płatności rolno-środowiskowe	Zachowanie różnorodności genetycznej
Informowanie i upowszechnianie wiedzy o różnorodności biologicznej	Artykuł 21: Kształcenie zawodowe i działania informacyjne Artykuł 58: Szkolenie i informowanie	Podnoszenie poziomu świadomości i wiedzy i, pośrednio, zwiększanie skuteczności innych działań związanych z różnorodnością biologiczną

Priorytet: Środki towarzyszące restrukturyzacji sektora mleczarskiego

Rodzaje operacji	Artykuły i środki	Potencjalne skutki
Wsparcie inwestycji związanych z produkcją mleczarską	Artykuł 26: Modernizacja gospodarstw rolnych	Poprawa konkurencyjności sektora mleczarskiego
Poprawa przetwórstwa i marketingu wyrobów mleczarskich	Artykuł 28: Zwiększanie wartości dodanej produktów rolnych i leśnych	Poprawa konkurencyjności sektora mleczarskiego
Innowacje związane z sektorem mleczarskim	Artykuł 29: współpraca na rzecz nowych produktów, technologii i technik	Poprawa konkurencyjności sektora mleczarskiego
Premie z tytułu użytków zielonych i ekstensywna produkcja zwierzęca; produkcja ekologiczna związana z produkcją mleczarską; trwałe premie pastwiskowe w obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania; premie wypasowe	Artykuł 39: Płatności rolno-środowiskowe	Intensyfikacja korzystnych efektów środowiskowych sektora mleczarskiego

Priorytet: Innowacyjne podejścia związane z priorytetami wymienionymi w art. 16a ust. 1 lit. a), b), c) i d)

Innowacyjne działania związane z ograniczeniem skutków zmian klimatu i środki dostosowawcze	Artykuł 29: współpraca na rzecz nowych produktów, technologii i technik	Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i dostosowanie rolnictwa do zmian klimatu
Innowacyjne działania wspierające rozwój energetyki odnawialnej	Artykuł 29: współpraca na rzecz nowych produktów, technologii i technik	Zastępowanie paliw kopalnych i ograniczenie emisji gazów cieplarnianych
Innowacyjne działania udoskonalające gospodarkę wodną	Artykuł 29: współpraca na rzecz nowych produktów, technologii i technik	Poprawa racjonalnego zużycie wody i poprawa jakości wody
Innowacyjne działania wspierające zachowanie różnorodności biologicznej	Artykuł 29: współpraca na rzecz nowych produktów, technologii i technik	Powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej”